

УДК 159.953.5:37.018.43:378.147«364»

Мотиль Іван Іванович,

директор навчально-наукового інституту заочного
та дистанційного навчання
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук;

Сербіна Наталія Олександрівна,

заступник директора навчально-наукового інституту
заочного та дистанційного навчання
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-1045-8440>;

Шруб Інна Володимирівна,

заступник директора навчально-наукового інституту
заочного та дистанційного навчання
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-9341-6608>

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З початком повномасштабного вторгнення рф на територію України, особовий склад навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ згуртувався і переформатував свою роботу. Не зважаючи на усі складнощі, обумовлені введенням воєнного стану на всій території України, а також активними бойовими діями в багатьох регіонах нашої держави, освітній процес в Національній академії внутрішніх справ не зупинився, хоча відбулися зміни у його організації та значна увага стала приділятися психологічному супроводу здобувачів вищої освіти:

1. *Формування та підтримання стійкої мотивації до навчання здобувачів вищої освіти.*

Повномасштабне вторгнення рф на територію України, постійні обстріли та руйнування, що обумовили високе психологічне напруження та загострили відчуття невпевненості у майбутньому, цілком прогнозовано призвели до суттєвого зниження мотивації здобувачів вищої освіти до навчання[5]. Значна частка потенційних абітурієнтів не розуміла, як можна навчатись у таких умовах і навіть взагалі потрібно продовжувати навчання. Саме тому у 2022-2023 навчальному році з ініціативи Національної академії внутрішніх

справ(далі – НАВС) та за підтримки МВС України, набір деяких категорій студентів на заочну форму навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра, які проходять службу в правоохоронних органах, здійснювався за спрощеною процедурою без складання мультипредметного комплексного тесту. Застосування такого підходу дало можливість для майже однієї тисячі здобувачів вищої освіти, які наразі захищають Україну від російської агресії, продовжити навчання за такими актуальними спеціальностями як «Право», «Публічне управління та адміністрування», «Психологія», «Правоохоронна діяльність».

Застосування дистанційних освітніх технологій дозволяє створити загальний освітній простір, що відкриває здобувачу вищої освіти заочної форми навчання можливість побудови індивідуальної траєкторії навчання відповідно до його індивідуальних потреб та вимог замовника, що сприяє підвищенню рівня мотивації здобувача вищої освіти і якість підготовки фахівця [4].

У зв'язку із повномасштабним вторгненням рф на територію України з 01 лютого 2022 року до особливого розпорядження організація освітнього процесу у навчально-науковому інституті заочного та дистанційного навчання НАВС проводилася із використанням технологій дистанційного навчання (відео конференції Zoom). Заняття проводилися згідно із раніше затвердженим розкладом та **тривали по 40 хв., навчально-екзаменаційні сесії відбувалися у режимі відеоконференції у дистанційному форматі.** Для забезпечення відеоконференції кожному здобувачу вищої освіти потрібно було мати доступ до смартфона або ноутбука з відеокамерою та програмне забезпечення (клієнт) ZOOM Cloud Meetings.

НАВС – це заклад вищої освіти, що за державним замовленням здійснює підготовку фахівців для служб та підрозділів силового блоку, зокрема Національної поліції України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, Державної служби з надзвичайних ситуацій, Збройних сил України, Служби безпеки України, Об'єднаної штурмової бригади *Національної поліції України «Лють»*. Враховуючи специфіку їх служби, що полягає у необхідності поєднання виконання функціональних обов'язків в зоні бойових дій та на деокупованих територіях, Вченою радою НАВС було прийнято рішення про здійснення освітнього процесу для здобувачів вищої освіти заочної форми за змішаною формою (очно-дистанційною). Такий підхід надав можливість усім категоріям здобувачів вищої освіти, у тому числі й тим, хто займається волонтерською діяльністю,

служить у Силах Територіальної оборони ЗСУ, опановувати навчальну програму і залишатись при цьому у місцях несення служби. Успішна реалізація цього підходу забезпечується впровадженням різних комп'ютерних програм і платформ, розширенням можливостей здобувачів вищої освіти для самоосвіти, високим рівнем їх дисциплінованості та самоорганізації, гнучким графіком освітнього процесу.

З метою підвищення рівня вмотивованості здобувачів вищої освіти, їх спонукання до покращення свого професійного рівня, в академії все активніше використовуються різноманітні форми та методи заохочення. Так, наприклад, на виконання Постанови Кабінету Міністрів України №1224 від 28.10.2022 [2] постійно проводиться моніторинг інформації щодо тих осіб з числа студентів контрактної форми навчання, які можуть претендувати на продовження навчання за державним замовленням. Також, за бажанням здобувачів вищої освіти, забезпечується можливість зміни ними форми навчання, зокрема, перевестись з денної на заочну форму навчання, або ж навпаки.

2. Дистанційна емоційна підтримка здобувачів вищої освіти.

Війна – це стресова ситуація як для здобувачів вищої освіти, так і для працівників вишу, які забезпечують освітній процес. НАВС активно підтримує пріоритетний проект Міністерства освіти і науки України в сфері психологічної допомоги та психосоціальної підтримки всім учасникам освітнього процесу [3].

Науково-педагогічні працівники академії зорієнтовані на максимальне підвищення активності здобувачів вищої освіти, яка під час війни помітно знизилась, що в більшій мірі обумовлено їх психологічним станом та загальним зниженням фізичної активності. Основна увага зосереджується на підтриманні постійного зв'язку зі здобувачами вищої освіти, які виконують обов'язок по захисту Батьківщини, а також надання додаткових консультацій і роз'яснень з нагальних питань освітнього процесу. З цією метою науково-педагогічні працівники більше часу приділяють особистому спілкуванню зі здобувачами вищої освіти, проведенню індивідуальних консультацій та групових бесід.

Під час освітнього процесу науково-педагогічні працівники, у разі потреби, застосовують техніки першої психологічної допомоги і психоемоційної підтримки, для приведення студентів заочної форми навчання до ресурсного стану. Важливу роль відіграє застосування різноманітних методів переключення уваги, особливо в періоди повітряних тривог та масованих ракетно-бомбових ударів.

З метою підвищення професійної мотивації здобувачів вищої освіти, а також їх національно-патріотичного виховання, організовуються зустрічі зі здобувачами вищої освіти, які безпосередньо приймають участь у бойових діях і відзначені державними нагородами. Однією з таких зустрічей стала зустріч із здобувачем вищої освіти заочної форми навчання *нацгвардійцем* Дмитром Фінашиним, який на полі бою втратив руку.

3. Створення безпечного освітнього простору.

Цеважливий напрям забезпечення психологічної, екологічної, інформаційної та цивільної безпеки учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану, що дозволяє гарантувати безпечність їх перебування в академії та більш ефективно змінювати формати навчання залежно від безпекової ситуації.

Учасники освітнього процесу знайомлені з алгоритмом дій під час включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення. Забезпечується безумовне переривання освітнього процесу та переміщення в комфортне та надійне укриття цивільного захисту, що обладнане в академії, чим гарантуються безпечні умови навчання та праці для усіх учасників освітнього процесу під час сигналу «Повітряна тривога» та загрози бомбардувань.

4. Залученість здобувачів вищої освіти до вдосконалення освітнього процесу в умовах воєнного стану.

На веб-сторінці навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання розміщено Google-форму «Анкетування студентоцентрованого освітнього простору». Дана анкета містить десять запитань та дозволяє провести зворотній зв'язок із здобувачами вищої освіти заочної форми навчання шляхом оцінки ними якості наданих їм освітніх послуг, практичної значимості для подальшої професійної діяльності, формування професійно-важливих компетентностей, а також висловлення пропозицій та зауважень щодо організації та проведення навчальних занять, навчально-екзаменаційних сесій, викладання навчальних дисциплін освітньої програми. Це сприяє провадити освітню діяльність на високому рівні та забезпечувати здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями.

Отже, на цій війні у кожного – свій фронт, а для академії таким фронтом є підготовка висококваліфікованих кадрів, в тому числі для численних підрозділів, що безпосередньо боронять нашу країну. Без розумної, освіченої, свідомої молоді перемога у цій війні буде неможливою, так само, як і відбудова нашої країни у післявоєнний період.

Список використаних джерел

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Про затвердження Порядку переведення на навчання за державним замовленням окремих категорій здобувачів фахової передвищої, вищої освіти, які зараховані до закладів фахової передвищої, вищої освіти до 2021 року включно на місця, що фінансуються за кошти фізичних та/або юридичних осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2022 №1224. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1224-2022-%D0%BF#Text>
3. Стратегія забезпечення психічного здоров'я в сфері освіти на всіх рівнях : пріоритетний проєкт Міністерства освіти і науки України в сфері психологічної допомоги та психосоціальної підтримки всім учасникам освітнього процесу. 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1u2uEfWouvjjpEJ7GkI-ZtDyTd0U4yv5x/view>
4. Гуревич Р., Кобися В., Коношевський Л., Коношевський О., Опушко Н., Драчук М. Електронна (дистанційна) освіта і заочне навчання: точки дотику, проблеми, перспективи. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 2023. pp. 14–30. URL: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2022-66-14-30>
5. Шевчук І. Б., Шевчук А. В. Освітня аналітика крізь призму війни: виклики та можливості для вищої школи України. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 39. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-80>

УДК 159.943.7:378.6:351.74

Чайка Павло Тарасович,
звідувач відділення психологічного
забезпечення відділу кадрового забезпечення
Львівського державного університету внутрішніх справ

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ САМОДОПОМОГИ У КУРСАНТІВ (СЛУХАЧІВ) ТА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ПІДГОТОВКУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Професійна діяльність працівників поліції передбачає наявність підвищених факторів ризику, які впливають на особистість поліцейського. Це і дефіцит часу для прийняття рішень, високий